

RUSYA FEDERASYONU
ÜLKE RAPORU
(Yaş Meyve Sebze Sektörü Açısından)

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ

Ocak, 2019

Ekonomik Yapı

GSYİH (Nominal)	1,469 trilyon \$ (2017)
KİŞİ BAŞINA GSYİH	11.441 \$ (2017)
GSYİH BÜYÜME HIZI (Reel)	% 1,8 (2017)
ENFLASYON ORANI	% 4,2 (2017)
İŞSİZLİK ORANI	% 5,5 (2017)

Rusya Federasyonu, büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri konumundadır. Rusya'nın sahip olduğu zengin doğal kaynak rezervleri ülke için büyük bir şans olmakla beraber ülke ekonomisi açısından bazı sakıncaları da beraberinde getirmektedir. Son 10 yıllık süreçte yüksek düzeyde seyreden petrol fiyatları ve elverişli ticaret hadlerinin ülkenin son yıllarda sağladığı güçlü büyümenin itici gücü olduğu düşünülmektedir. Ancak yapılan bilimsel çalışmalar uzun vadeli büyüme ve ekonomideki doğal kaynaklara bağımlılık arasında negatif bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun nedeni "Dutch Disease-Hollanda Sendromu" olarak adlandırılan durumdur. Aşırı değerlenmiş döviz kuru doğal kaynak dışı sektörlerde büyümeyi olumsuz etkilemektedir.

Ülkenin geniş yüzölçümü emek, doğal kaynaklar ve iş merkezleri arasında büyük mesafelere neden olduğu için ekonomik olarak bir dezavantaj oluşturmaktadır. Ülkedeki nehirlerin çoğunluğu doğu-batı yönünde değil, kuzey-güney yönünde akmaktadır. Bu nedenle denize ulaşım çok zordur. Bu nedenlerle ülkedeki taşımacılık maliyetleri uluslararası ortalama maliyetlerin yaklaşık 3 katı kadar yüksektir.

Sovyet döneminde uygulanan merkezi planlama nedeniyle tüketim malları ve hizmet sektörlerinin göz ardı edilmesi söz konusu sektörlerin 1990'lı yıllar boyunca önemli büyüme göstermesine neden olmuştur. Resmi verilere göre hizmet sektörünün GSYİH'daki payı 1990'larda %36'nın altında iken, 1995'ten bu yana %55 ve % 60 arasında olmuştur. Bununla birlikte hizmet ve sanayi sektörü verileri transfer fiyatlandırması uygulamaları nedeni ile gerçekleri tam olarak yansıtmamaktadır. Transfer fiyatlandırması ülkedeki petrol şirketlerinin düşük vergi uygulaması olan bölgelerde tamamı kendilerine ait olmak üzere kurdukları şubelerine ucuz fiyatlardan satış yaptıkları yaygın bir uygulamadır. Hizmet sektöründe faaliyet gösteren bir ticari kuruluş olarak kaydettirilen bu şubeler, petrol ya da gazı pazar fiyatlarından satmakta ve büyük kar elde etmektedir.

Merkezi planlama ve sahip olduğu zengin kaynaklar nedeni ile Rusya'da sanayi sektöru ağır sanayi yönünde gelişmiştir. Yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sanai üretimin %35'ten fazlasını oluşturmaktadır. Elektrik ve gıda üretiminin sanai üretimdeki payının yaklaşık %25 olduğu göz önünde bulundurulduğunda ileri teknoloji ve tüketim malları üretiminin Rus ekonomisinde çok küçük bir payı olduğu ortaya çıkmaktadır. Tekstil sektörünü de kapsayan hafif sanayinin de sanai üretimdeki payı çok cüzi düzeydedir.

Ekonomi büyük ölçekli sanai işletmelerin hâkimiyetindedir. KOBİ'lerin GSYİH'dan aldıkları pay, yalnızca %10-15 civarındadır. Bu oran, genellikle gelişmiş pazar ekonomilerinde ve geçiş ekonomilerinde %50 civarında veya daha da üzerindedir. Küçük ölçekli işletmelerin ekonomide yeterince rol alamamasının en önemli nedenlerinden biri yoğun vergi uygulamaları ve karmaşık hukuki düzenlemelerdir.

Büyük işletmeler, yüksek düzeyde seyreden uluslararası petrol ve metal fiyatları ve bununla birlikte Ruble'deki devalüasyon nedeniyle ortaya çıkan girdi maliyetlerindeki düşüş sayesinde elde ettikleri yüksek karlardan istifade ederek otomotiv gibi sektörlerde gerçek değerinin çok altında fiyatlardan varlıklar edinmiştir.

Sanayi Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg ve Nizhny Novgorod kentlerinde yoğunlaşmıştır. Bu büyük kentler geçiş sürecini diğer kentlere göre daha iyi yönetmiş, üretimde çeşitlilik sağlamıştır. Tomsk ve Novosibirsk gibi daha küçük kentler Sovyet rejimi tarafından yaratılan sanayi merkezleridir. Sibiry ve ülkenin en doğusundaki bölgeler hala sanayileşmemiş durumdadır. Bu bölgeler ham madde ve enerji üssü konumundadır. Sovyet planlamacıların ölçek ekonomisinin faydalarından yararlanmak üzere yürüttükleri politikalar neticesinde bir büyük işletme ya da bir grup işletme belirli bir kentin ya da bölgenin tüm yerel ekonomisinin temelini oluşturmuştur. Bu durum, işsizlik yardım programlarının da bulunmaması ile birlikte iflas eden işletmelerin kapatılmasını güç bir siyasi karar haline getirmiştir.

Ekonomi Politikaları

Rusya, komünizm sonrası dönemde ekonomik anlamda ciddi bir çöküntü ile karşı karşıya kalmıştır. Reel GSYİH 1991 yılında yaklaşık %12 oranında gerilemiş, bütçe açığı GSYİH'nın %26'sına kadar çıkmıştır. Komünist ekonominin çökmesi ile birlikte enflasyon üç haneli rakamlara yükselmiştir. Bu çöküntünün altında belli başlı yapısal sorunlar bulunmaktadır:

- Eski Doğu Avrupa pazarlarının Doğu Bloku'nun dağılması ile birlikte çözülmesi ve bunun sonucunda arz zincirinin bozulması,
- Mali yardımların kesilmesi nedeni ile tarım sektöründe ortaya çıkan kriz,

- Kumanda ekonomisi kurallarının, pazar ekonomisi kuralları uygulanmaya başlanmadan terk edilmesi v.b.

1992 yılında pazar ekonomisinin mümkün olduğunca hızla inşa edilebilmesi için bir ekonomik program tasarlanmıştır. Ancak üretimdeki düşüş, mali dengesizliklerdeki genişleme ve yapısal reformlardaki yavaş ilerlemenin önüne yeterince geçilememiştir. 1994 yılında Merkez Bankası tarafından IMF desteği ile sıkı para politikası uygulaması başlatılmış ve enflasyonla mücadelele dönük bir bütçe kabul edilmiştir.

Üç haneli enflasyonla uzun yıllar süren mücadele sonunda Rusya, 1995 yılında belirli ölçüde bir makro ekonomik istikrar sağlamış olup, bunu 1998 yılı ortalarına dek sürdürmeyi başarmıştır.

1997-98 döneminde Rusya'nın başlıca ihracat mallarının fiyatlarındaki düşüş ve Asya krizinin sonucunda yatırımcıların gelişen pazarlara yatırımlarda çekimser kalmaları Rus ekonomisi üzerinde güçlü bir dış şok etkisi yaratmıştır. Söz konusu dışsal şok, hızla artan borçlardan ve mikro düzeyde yapısal değişikliklerin eksikliğinden kaynaklanan ekonomik sorunları daha da şiddetlendirmiştir. Sonuç olarak Ruble'nin devalüasyonu ve iç borçların ödenememesi ile karşı karşıya kalınmıştır. Ağustos 1998'de çok ciddi bir ekonomik kriz başlamıştır. Kriz öncesinde 1 \$: 6,3 Ruble iken, kriz sonrasında 1 \$: 20 Ruble'ye ulaşmıştır. Enflasyon belirgin şekilde yükselmiş, 1998 yılı sonu itibarı ile %85'e ulaşmıştır. 1998 yılında ayarlanabilir sabit kurdan, dalgalı döviz kuru sistemine geçilmiştir.

Kriz sonrasında alınan önlemlere izleyen dönemlerde değişen hükümetler de bağlı kalmıştır. İhracattan elde edilen gelirler Ruble'nin değerinin düşmesi neticesinde artış göstermiş ve pek çok sektör devalüasyonun sağladığı bu avantajdan yararlanarak ihracata yönelmiştir. 2000 yılı sonu itibarı ile enflasyon %20'ye gerilemiştir. Enflasyondaki düşüş eğilimi izleyen yıllarda da devam etmiş olup, 2007 yılı başı itibarı ile %7'nin biraz üzerinde gerçekleşmiştir. Ancak bundan sonraki dönemde aşırı yüksek düzeyde seyreden enerji fiyatları, para arzındaki artış ve küresel gıda fiyatlarından dolayı enflasyonda yeniden bir yükseliş baş göstermiştir.

Kriz sonrasında kamu maliyesi de dikkate değer bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme, petrol sektöründen elde edilen beklenenin üzerinde kazancı yansıtmakla birlikte aynı zamanda toplanan vergilerde artış olduğunu ve harcamaların daha iyi denetlendiğini göstermektedir.

Hükümet 2004 yılı başında yüksek petrol fiyatları döneminde artan vergi gelirlerinden tasarruf etmek üzere bir İstikrar Fonu kurmuştur. Şubat 2008'de İstikrar Fonu, Rezerv Fonu ve Ulusal Refah Fonu olarak iki ayrı fona bölünmüştür. Rezerv Fonu, İstikrar Fonu'nun devamı niteliğinde olup, petrol fiyatlarında bir düşüş olması halinde bütçede meydana gelebilecek bir sıkıntı karşısında rezerv sağlamayı hedeflemektedir. Ulusal Refah Fonu, emeklilik fonu açığının kapatılması ve diğer belirli federal projelerin finansmanı için çalıştırılmaktadır. 2010 yılındaki yangınlar sırasında bu fonlardan büyük çaplı harcamalar yapılmıştır.

Rusya'nın karmaşık ve külfetli vergi sistemi yatırımlar ve büyüme önünde önemli bir engel teşkil etmiştir. Vergi reformu, uzun yıllar boyunca sürekli gündemde olmuş, ancak ciddi anlamda ilerleme Vladimir Putin başkanlığında sağlanabilmiştir.

2001 yılından bu yana gerçekleştirilen başlıca reformlar şöyledir:

- %13 oranında kişisel gelir vergisi uygulaması,
- Çeşitli sosyal resim ve harçların yerine birleşik, yüksek ölçüde regresif sosyal vergi uygulaması,

- En yüksek kurumlar vergisi oranının %35'ten %24'e düşürülmesi ve aynı zamanda çok sayıdaki yasal boşluğun ortadan kaldırılması,
- Kurumlar vergisi oranının daha sonra, 2009 yılında % 24'ten % 20'ye düşürülmesi,
- Muntazam ticari harcamalarda muafiyet koşullarının iyileştirilmesi,
- Petrol sektörü ve küçük işletmelere kolaylıklar sağlanması,
- Standart KDV oranının %20'den %18'e düşürülmesi.

Ekonomik Performans

Rusya'nın ekonomik görünümü, Ukrayna krizi nedeni ile uygulamaya konulan uluslararası yaptırımların olumsuz etkilerinin yapısal olumsuzluklar ile bir araya gelmesi ile birlikte kötüye gitmiştir. Düşen petrol fiyatları ve hızlı sermaye çıkışları rublenin devalüasyonuna sebep olmuş, netice olarak enflasyon yükselmiş ve zincirleme etki ile hanehalkı tüketimi de gerilemiştir.

Petrol fiyatlarının düşmesi Rusya'nın kamu gelirinin, ihracatının azalmasına neden olup, ekonomik durgunluğun başgöstermesine yol açmıştır. Ruble 2015 yılında yüzde 20 kadar daha değer kaybı yaşamıştır.

OPEC tarafından petrol üretim seviyesinin günlük 1,2 milyon varil düşürülerek 32,5 milyon varil seviyesinde sabitlenmesi kararını takiben, Rusya Enerji Bakanı Aleksandr Novak, OPEC ile yapılan anlaşma sonrası petrol üretimini günlük 11,2 milyon varilin altına indireceklerini açıkladı. Novak, OPEC ile yapılan anlaşmanın ardından Rusya'nın günlük 11,2 milyon varil olan petrol üretimini, 300 bin varil azaltacağını açıklamıştır.(Kasım 2016)

2016 yılında Rusya'nın nominal GSYİH'sı 1,280.1 milyar Dolar olmuştur. 2017 yılı için öngörülen nominal GSYİH 1,562.7 milyar Dolardır.(EIU)

Dış Ticaret

Genel Durum

Dış Ticaret Göstergeleri (milyar \$)

Yıllar	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İhracat	524,8	527,3	497,8	343,9	285,5	357,1
İthalat	316,2	314,9	286,6	182,7	182,6	226,9
Denge	208,6	212,4	211,2	161,2	103,2	130,1
Hacim	841,0	842,2	784,4	526,6	468,1	584,0

Kaynak: Trademap

2000 yılından itibaren Ruble'nin yeniden değerklenmeye başlaması ve petrol ihracat gelirlerindeki artış sayesinde yeniden artmaya başlayan iç talebe bağılı olarak küresel kriz öncesinde ithalatı artış eğilimi gözlenmiştir. İthalat hacmi 2008 yılında %31 artış göstermiştir. Küresel mali kriz nedeni ile iç talepte düşüş olmuş; bu nedenle ülkenin ithalat hacminde 2009 yılında ciddi ölçüde daralmıştır. 2010 yılında krizden çıkış sürecinin başlaması ile birlikte Rusya'nın ihracatında % 31, ithalatında ise % 37 artış olmuştur. 2013 yılında ülkenin dünyaya ihracatı yalnızca % 0,3 artış kaydetmiştir. Aynı dönemde dünyadan ithalat ise % 0,5 oranında artmıştır. Düşen petrol fiyatları ve Ruble'nin değerk kaybı nedeni ile dış ticaret hacmi 2014 yılında % 8 oranında azalmıştır. Ülkenin dünyadan ithalatı % 10,3, dünyaya ihracatı % 6,7 darlmıştır.

2015 yılında dış ticarete sert bir düşüş yaşanmış; ülkenin dış ticaret hacmi 526,6 milyar Dolar olmuştur.

- 2017 ihracatı 357.083.135 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. (Trademap (geçen yıla göre % 25 artış))
- 2017 yılı ithalatı 226.966.395 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. (Trademap (geçen yıla göre % 25 artış))
- 2017 yılında Türkiye, Rusya'nın ihracatında 5., ithalatında ise 16. sırada (Trademap)
- 2017 yılı verilerine göre Rusya'nın ihracatında ilk 5 ülke, Çin, Hollanda, Almanya, Belarus ve Türkiye'dir.

Rusya'nın ithalatında ilk 5 ülke ise, Çin, Almanya, ABD, Belarus ve İtalya'dır. (Trademap)

- 2017 yılı verilerine göre, Rusya'nın ihracatında ilk sıralarda, ham petrol yağları ve bitümlü minerallerden elde edilen ham yağlar, petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler; toprak ve benzeri katı yakıtlar, demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller, buğday ve mahlut, işlenmemiş alüminyum yer almaktadır.
- Rusya'nın ithalatında ise, tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar, kara taşıtları için aksam, parçaları, ısı değışikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları, otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri ilk sıralarda bulunmaktadır.

Rusya'nın ihracat ettiği başlıca ürünler (milyon USD)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	89.576	73.676	93.306
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	67.403	45.952	58.244
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	10.797	45.239	52.888
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	9.480	8.907	13.530
7207	Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	4.637	4.471	6.031
1001	Buğday ve mahlut	3.949	4.216	5.791
7601	İşlenmemiş alüminyum	6.076	4.988	5.464
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	47.518	4.064	4.721
7102	Elmaslar	3.945	4.833	4.700
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın >=6 mm	3.074	3.194	3.990
7403	Arıtılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	3.085	2.404	3.646
7110	Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, rutenyum (ham, pudra vb.)	980	2.398	3.279
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	2.165	2.412	3.060
3105	Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	3.221	2.608	2.748
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	1.506	908	2.359
3102	Azotlu mineral/kimyasal gübreler	2.672	2.171	2.337
3104	Potaslı mineral/kimyasal gübreler	2.958	1.856	2.129
0303	Dondurulmuş balık	1.858	1.966	2.057
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1.761	1.523	1.968
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	1.191	1.440	1.779

Rusya'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2015	2016	2017
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	6.796	6.948	8.395
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	6.335	6.714	8.393
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	839	6.581	8.015
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	5.377	5.717	7.939
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	2.558	6.106	6.950
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	6.490	6.027	6.697
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	4.034	3.824	5.097
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	879	1.031	1.999
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	1.527	1.586	1.825
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	1.431	1.424	1.781
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	1.541	1.322	1.739
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	1.575	1.617	1.738
8701	Traktörler	506	694	1.716
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.297	1.301	1.704
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	1.304	1.274	1.690
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	1.321	1.334	1.561
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	1.160	1.104	1.545
2818	Suni korendon alüminyum oksit ve hidroksit	1.488	1.326	1.536
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	603	729	1.510
8707	Kara taşıtları için karoserileri	1.078	1.125	1.507

Kaynak: Trade Map

Dış Ticarete Başlıca Partnerleri

İhracat (Milyon USD)

Ülkeler	2015	2016	2017
Çin	28.335	28.021	38.922
Hollanda	40.198	29.255	35.611
Almanya	15.906	21.258	25.747
Belarus	12.428	14.051	18.425
Türkiye	11.703	13.698	18.221
İtalya	16.204	11.931	13.839
Kore Cumhuriyeti	13.196	10.027	12.345
Kazakistan	10.302	9.427	12.324
Polonya	9.513	9.099	11.578
ABD	8.393	9.426	10.735
Japonya	14.426	9.384	10.501
İngiltere	4.524	6.997	8.747
Finlandiya	6.487	6.535	8.642
Ukrayna	7.163	6.280	7.943
Belçika	6.348	5.741	6.800
Hindistan	4.550	5.313	6.456
Mısır	3.253	3.783	6.217
Fransa	3.067	4.851	5.909
Letonya	6.699	4.844	4.804
Cezayir	1.192	3.966	4.621

Kaynak: TradeMap

İthalat (Milyon USD)

Ülkeler	2015	2016	2017
Çin	35.199	38.087	48.042
Almanya	18.992	19.451	24.228
ABD	11.490	11.066	12.664
Belarus	7.989	9.406	11.768
İtalya	7.934	7.845	10.109
Fransa	5.563	8.492	9.633
Japonya	6.819	6.680	7.761
Kore Cumhuriyeti	4.532	5.113	6.933
Kazakistan	4.275	3.612	4.917
Ukrayna	5.643	3.951	4.912
Polonya	3.840	3.958	4.908
İngiltere	3.700	3.432	4.048
Hollanda	2.927	3.021	3.893
Finlandiya	2.411	2.478	3.696
Çek Cumhuriyeti	2.679	2.767	3.422
Türkiye	4.069	2.148	3.383
Vietnam	2.055	2.465	3.324
Brezilya	2.928	2.523	3.198
İspanya	2.738	2.474	3.126
Belçika	1.869	2.269	2.921

TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

SSCB döneminde de Türkiye'nin önemli bir ticaret ortağı konumunda olan Rusya ile ticari ilişkiler 1992 yılında Birliğin dağılmasından sonra da artarak devam etmiştir. Coğrafi yakınlık, Türkiye-Rusya ticari ve ekonomik ilişkilerinin gelişmesinde önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Türkiye-Rusya Dış Ticaret Değerleri (milyon \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
1997	2.056.542	2.174.258	4.230.800	-117.716
1998	1.347.533	2.154.994	3.502.527	-807.461
1999	586.589	2.371.856	2.958.445	-1.785.267
2000	643.903	3.886.583	4.530.486	-3.242.680
2001	924.107	3.435.673	4.359.780	-2.511.566
2002	1.172.039	3.891.722	5.063.761	-2.719.683
2003	1.367.591	5.451.316	6.818.907	-4.083.725
2004	1.859.187	9.033.138	10.892.325	-7.173.951
2005	2.377.050	12.905.620	15.282.670	-10.528.570
2006	3.237.611	17.806.239	21.043.850	-14.568.628
2007	4.726.853	23.508.494	28.235.347	-18.781.641
2008	6.483.004	31.364.477	37.847.481	-24.881.473
2009	3.202.398	19.450.085	22.652.483	-16.247.687
2010	4.628.153	21.600.641	26.228.794	-16.972.488
2011	5.992.633	23.952.914	29.945.548	-17.960.281
2012	6.680.586	26.625.286	33.305.872	-19.944.700
2013	6.964.209	25.064.214	32.028.423	-18.100.004
2014	5.943.014	25.293.392	31.239.105	-19.347.679
2015	3.588.657	20.401.756	23.990.413	-16.813.099
2016	1.732.954	15.162.386	16.895.340	-13.429.432
2017	2.735.484	19.513.833	22.249.317	-16.778.349
2017/5	890.060	7.334.730	8.224.790	-6.444.669
2018/5	1.371.701	9.945.517	11.317.218	-8.573.816

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	Değişim 2016/2017 %
0805	Turunçgiller (taze veya kurutulmuş)	293	270	332	23
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	125	108	136	26
0806	Üzümler (taze veya kurutulmuş)	101	4	123	3.044
0809	Kayısı, kiraz, şeftali (nektarin dahil), erik ve çakal eriği (taze)	75	27	108	303
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	64	15	56	262
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	48	15	47	202
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	55	45	46	4
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	0	0	41	41
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	34	34	37	10
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. Eşya	42	33	37	15
8716	Taşıtlar için römorklar, yarı römorklar vb. İle aksam-parçaları	13	7	35	393
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	21	14	34	138
8403	Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	25	17	30	81
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	33	20	29	43
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler	35	28	29	3
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	31	30	29	-4
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	27	19	27	40
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	24	18	27	48
4303	Kürkten giyim eşyası, aksesuarları, kürkten diğer eşya	18	13	27	104
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	16	5	26	479
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	24	19	25	29
8480	Metal dökümü için kasalar, plakalar, kalıp modelleri	26	16	24	48
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	16	14	22	59

0703	Soğanlar, şalotlar, sarımsaklar, pırasalar ve diğer soğanımsı sebzeler (taze veya soğutulmuş)	12	0	22	217.860
3907	Poliasetaller, diğer polietilerler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	26	20	22	5
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	21	13	21	66
8507	Elektrik akümülatörleri, separatörleri	8	13	20	46
0808	Balıklar (dondurulmuş)	18	3	20	672
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze veya kurutulmuş)	38	19	19	0
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	20	16	19	16
6006	Diğer örme mensucat	103	4	18	348
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	23	15	18	23
8462	Metalleri dövme, işleme, kesme, şataflama presleri, makineleri	14	10	18	79
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	31	28	18	-34
1206	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	16	16	17	5
7412	Bakır boru bağlantı parçaları (rakor, dirsek, manşon gibi)	22	13	17	36
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	15	13	17	31
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	16	10	17	65
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	15	8	17	110
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	21	12	16	38

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2015	2016	2017	Değişim 2016/2017 %
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	9.268	5.202	6.578	26
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.467	2.170	3.289	52
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	1.134	1.005	1.480	47
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	620	564	1.028	82
7207	Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	582	563	761	35

7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	651	562	684	22
1001	Buğday ve mahlut	693	491	582	19
7601	İşlenmemiş alüminyum	855	618	548	-11
7403	Aritılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	133	433	540	25
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	796	726	398	-45
7201	Dökme demir (pik) aynalı demir (kütle, blok vb. ilk şekillerde)	170	97	244	150
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	146	146	222	52
1005	Mısır	164	76	171	125
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	134	143	163	14
2302	Hububat ve baklagillerin kepek, kavuz ve diğer kalıntıları	117	127	152	20
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	370	230	134	-42
4412	Kontrplaklar, kaplama panolar, benzeri kaplama ağaçlar	141	147	118	-20
1206	Ayçiçeği tohumu	12	33	113	243
2814	Saf amonyak/amonyakın sulu çözeltileri	128	89	111	26
7203	Ağırlık; %99, 94 ü demir olan (parça, pellet, vb.) Müstahsallar	96	48	107	121
2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç) arta kalan küspe ve katı atıklar	95	97	87	-10
3102	Azotlu mineral/kimyasal gübreler	129	168	81	-52
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	27	12	77	560
1204	Keten tohumu	17	65	77	18
7801	İşlenmemiş kurşun	31	34	76	124
4002	Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb	58	51	76	47
7202	Ferro alyajlar	43	41	75	81
7213	Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	0	4	73	1.611
7408	Bakır teller	45	78	70	-11
7225	Alaşımlı çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	102	54	68	24
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	37	58	58	1

2803	Karbon (tarifenin başka yerinde belirtilmeyen)	44	38	53	40
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	61	34	49	43
4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka)	64	56	47	-16
2303	Niştacılık, şeker pancarı, şeker ve içki sanayinin artık ve posaları	47	40	47	16
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	36	36	46	31
7224	Diğer alaşımlı çelik (ilk şekillerde ve yarı mamulleri)	9	10	44	326
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	18	5	43	801
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	44	40	41	5
2916	Doymamış asiklik ve siklik monokarboksilik asitler ve türevleri	2	1	39	2.824

Kaynak:TradeMap

1998 yılında Rusya’da yaşanan ekonomik kriz sonrasında Türkiye-Rusya dış ticaret hacmi önemli ölçüde daralmış, iki ülke arasındaki ticaret 2000 yılından itibaren yeniden ivme kazanmıştır. Diğer yandan Türkiye-Rusya dış ticaretindeki açık ise 1997 yılından itibaren artarak devam etmiştir. Ticaret açığının en önemli nedeni ülkemizin 2000’li yıllarda enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü Rusya Federasyonu’ndan sağlama konusunda bir tercih yapmasına rağmen, 18.9.1984 tarihinde S.S.C.B ile imzalanan Doğal Gaz Anlaşması çerçevesinde, doğal gaz karşılığında mal ihracı uygulamasının devam ettirilememesidir. Ülkeye ihracatımızın artırılması için potansiyel Türk ihraç ürünlerinin ülkede yoğun tanıtımı ve tutundurma faaliyetleri önem arz etmektedir.

Ülkemizin Rusya Federasyonu ile dış ticaret hacmi küresel mali kriz nedeni ile 2009 yılında % 39 oranında gerilemiştir. 2009 yılında hem ihracatta hem de ithalatta gerileme gözlenmiştir. Ülkeye ihracatımız % 51, ülkeden ithalatımız ise % 37 oranında düşmüştür. 2010 yılında ülkenin küresel krizin olumsuz etkilerinden çıkmaya başlaması ile birlikte Rusya’ya ihracatımız artmaya başlamıştır. 2010 yılında ülkeye ihracatımızda % 45 artış söz konusudur. Aynı dönemde ithalatımızda ise % 11 oranında artış gözlenmiştir. 2011 yılında ise ülkeye ihracatımız 2010 yılına göre % 29,5 oranında, ülkeden ithalatımız ise % 11 oranında artmıştır. Ülkeye ihracatımız 2012 yılında 2011 yılına göre % 11,5 artarak 6,7 milyar Dolar olmuştur. Aynı dönemde ülkeden ithalatımız ise bir önceki yıla göre % 10,8 artarak 26,6 milyar Dolar seviyesine ulaşmıştır. 2013 yılında ihracatımız 2012 yılına kıyasla % 4,2 artarken, ithalatımız ise % 5,9 oranında daralmıştır. 2013 yılında 18,1 milyar Dolar olarak gerçekleşen dış ticaret açığı bir önceki yıla göre %9,2 azalmıştır. 2014 yılında Rusya’ya ihracatımız ülke ekonomisindeki yavaşlama ve Rublenin değer kaybına bağlı olarak ithalatın daralması nedeni ile % 14,6 oranında düşüş kaydetmiştir. Ülkeden 2014 yılı ithalatımız ise % 0,01 artmıştır.

2016 yılında ihracatımız 1.733.568.570 milyar Dolar (geçen yıla göre yaklaşık % 52 düşüş), ithalatımız 15.160.961 milyar Dolar (geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık %25

düşüş) İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2016 yılında geçen yıla göre yaklaşık % 30 oranında azalarak 16,9 milyar dolara düşmüştür.

2017 yılında Rusya'ya ihracatımız, geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık % 58 oranında artarak, 2.735.484 milyar Dolara ulaşmıştır. Aynı dönemde ithalatımız ise yaklaşık % 29 oranında artarak 19.513.833 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemde ticaret hacmimiz geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık % 32 oranında artarak 22.249.317 milyar Dolar olmuştur.

RUSYA FEDERASYONU'NUN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 1. Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na Yaş Meyve Sebze İhracatı 2017-2018

ÜRÜN GRUBU	2017		2018		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
MANDARİN	342.634.627	182.789.342	302.843.741	152.493.979	-12%	-17%
LİMON	119.512.775	82.757.840	131.500.216	78.172.636	10%	-6%
ŞEFTALİ	56.249.380	54.578.992	72.932.168	66.882.173	30%	23%
ÜZÜM	162.888.846	121.011.124	89.684.856	66.681.887	-45%	-45%
PORTAKAL	105.371.385	48.684.710	102.625.546	46.469.446	-3%	-5%
NAR	15.988.264	11.209.808	47.382.455	33.519.401	196%	199%
ELMA	9.233.115	6.567.944	41.467.677	32.349.346	349%	393%
KİRAZ.VİŞNE	14.506.468	21.838.089	24.147.087	31.490.262	66%	44%
DOMATES	2.075.207	2.197.208	37.107.039	30.634.892	1.688%	1.294%
GREYFURT	33.121.970	16.928.677	48.704.767	22.377.085	47%	32%
KAYISI	28.948.973	24.915.251	21.701.258	18.678.595	-25%	-25%
ÇİLEK	2.777.187	3.455.177	13.063.531	15.693.268	370%	354%
KABAK	5.982.036	2.460.585	30.652.025	15.430.123	412%	527%
BİBER	1.345.329	786.881	14.633.220	11.414.627	988%	1.351%
HIYAR.KORNIŞON	10.947.378	8.339.622	12.268.364	8.836.724	12%	6%
ARMUT	13.314.667	9.064.891	12.228.512	7.212.820	-8%	-20%
ERİK	8.230.981	7.590.568	7.680.834	6.398.559	-7%	-16%
AYVA	5.518.986	3.924.778	5.937.006	3.839.700	8%	-2%
PATLICAN	92.560	80.896	3.791.541	3.487.644	3.996%	4.211%
İNCİR	1.417.239	2.567.745	1.464.030	2.574.578	3%	0%
KARPUZ	2.932.878	1.057.739	3.839.295	1.428.141	31%	35%
KARNABAHAAR	627.454	549.068	1.249.262	868.643	99%	58%
LAHANA	2.225.390	767.152	1.411.430	847.308	-37%	10%
DİĞER TAZE MEYVELER	129.652	143.107	561.914	598.212	333%	318%
KAVUN	1.645.121	715.077	456.026	318.823	-72%	-55%
SARMISAK	40.000	77.077	101.000	270.200	153%	251%
MARUL.HİNDİBA	125.692	67.758	346.901	225.361	176%	233%
SOĞAN.ŞALOT	70.972.251	21.769.818	266.490	85.207	-100%	-100%
ÇAY	86.152	403.912	16.259	78.932	-81%	-80%
HAVUÇ.TURP	23.950	9.996	197.006	72.138	723%	622%
PIRASA	6.000	3.651	47.430	57.518	691%	1.475%

PATATES	2.817.440	1.025.785	92.500	28.575	-97%	-97%
DİĞER SEBZELER	0	0	14.975	27.691		
FASULYE	0	0	37.890	22.534		
HURMA	0	0	19.482	16.719		
DİĞER TURUNÇGİLLER	0	0	1.523	4.269		
ISPANAK	0	0	7	51		
MAYDANOZ	0	0	10	51		
GENEL TOPLAM	1.021.789.354	638.340.267	1.030.475.271	659.588.117	0,85%	3,33%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (ÜİB)

2017 yılında Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörünün Rusya Federasyonu'na ihracatı 638,3 milyon dolar olarak gerçekleşirken 2018 yılında değer bazında +%3 artışla 659,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1). Rusya Federasyonu, Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörünün 2018 yılında ihracat yaptığı ülkeler arasında 1. sırada yer almaktadır.

Tablo 2. UYMSİB'in Rusya Federasyonu'na Yaş Meyve Sebze İhracatı 2017-2018

ÜRÜN GRUBU	2017		2018		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
MANDARİN	342.634.627	182.789.342	302.843.741	152.493.979	-12%	-17%
LİMON	119.512.775	82.757.840	131.500.216	78.172.636	10%	-6%
ŞEFTALİ	56.249.380	54.578.992	72.932.168	66.882.173	30%	23%
ÜZÜM	162.888.846	121.011.124	89.684.856	66.681.887	-45%	-45%
PORTAKAL	105.371.385	48.684.710	102.625.546	46.469.446	-3%	-5%
NAR	15.988.264	11.209.808	47.382.455	33.519.401	196%	199%
ELMA	9.233.115	6.567.944	41.467.677	32.349.346	349%	393%
KİRAZ.VİŞNE	14.506.468	21.838.089	24.147.087	31.490.262	66%	44%
DOMATES	2.075.207	2.197.208	37.107.039	30.634.892	1.688%	1.294%
GREYFURT	33.121.970	16.928.677	48.704.767	22.377.085	47%	32%
KAYISI	28.948.973	24.915.251	21.701.258	18.678.595	-25%	-25%
ÇİLEK	2.777.187	3.455.177	13.063.531	15.693.268	370%	354%
KABAK	5.982.036	2.460.585	30.652.025	15.430.123	412%	527%
BİBER	1.345.329	786.881	14.633.220	11.414.627	988%	1.351%
HIYAR.KORNİŞON	10.947.378	8.339.622	12.268.364	8.836.724	12%	6%
ARMUT	13.314.667	9.064.891	12.228.512	7.212.820	-8%	-20%
ERİK	8.230.981	7.590.568	7.680.834	6.398.559	-7%	-16%
AYVA	5.518.986	3.924.778	5.937.006	3.839.700	8%	-2%
PATLİCAN	92.560	80.896	3.791.541	3.487.644	3.996%	4.211%
İNCİR	1.417.239	2.567.745	1.464.030	2.574.578	3%	0%
KARPUZ	2.932.878	1.057.739	3.839.295	1.428.141	31%	35%
KARNABAHAAR	627.454	549.068	1.249.262	868.643	99%	58%
LAHANA	2.225.390	767.152	1.411.430	847.308	-37%	10%
DİĞER TAZE MEYVELER	129.652	143.107	561.914	598.212	333%	318%
KAVUN	1.645.121	715.077	456.026	318.823	-72%	-55%
SARMISAK	40.000	77.077	101.000	270.200	153%	251%
MARUL.HİNDİBA	125.692	67.758	346.901	225.361	176%	233%
SOĞAN.ŞALOT	70.972.251	21.769.818	266.490	85.207	-100%	-100%
ÇAY	86.152	403.912	16.259	78.932	-81%	-80%
HAVUÇ.TURP	23.950	9.996	197.006	72.138	723%	622%
PIRASA	6.000	3.651	47.430	57.518	691%	1.475%
PATATES	2.817.440	1.025.785	92.500	28.575	-97%	-97%
DİĞER SEBZELER	0	0	14.975	27.691		

FASULYE	0	0	37.890	22.534		
HURMA	0	0	19.482	16.719		
DİĞER TURUNÇGİLLER	0	0	1.523	4.269		
ISPANAK	0	0	7	51		
MAYDANOZ	0	0	10	51		
GENEL TOPLAM	8.900.253	6.070.328	14.797.310	10.044.358	66%	65%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (ÜİB)

UYMSİB'nin Rusya Federasyonu'na ihracatı 2017 yılında 6 milyon dolar, 2018 yılında değer bazında +%65 oranında artışla 10 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. (Tablo 2). Rusya Federasyonu UYMSİB 2018 yılı ihracatında değer bazında sıralamaya göre 3. ülke konumunda yer almaktadır.

Tablo 3. Rusya Federasyonu'nun Ürün Grubu Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD)

		2013	2014	2015	2016	2017
GTİP	ÜLKELER	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$
70110	Patates Tohumluk	21.381	19.335	23.110	9.484	14.473
70190	Patates - Taze / Soğutulmuş. Nişasta imalinde kullanılan	212.108	363.187	233.134	98.150	205.940
70200	Domates (taze veya soğutulmuş)	1.104.455	1.044.719	676.380	490.582	558.745
70310	Soğanlar ve şalotlar (Taze veya Kuru)	124.809	180.940	117.538	56.111	132.060
70320	Sarımsaklar (Taze veya Kuru)	69.921	66.239	71.033	79.087	78.223
70390	Pırasa ve diğer soğanımsı sebzeler	8.446	6.615	2.548	2.283	2.419
70410	Karnabaharlar ve başlı brokoli	38.398	29.217	10.022	9.589	15.258
70420	Brüksel lahanası	429	408	52	109	110
70490	Diğerleri - (Beyaz lahana ve kırmızı lahana)	86.695	103.379	69.066	34.393	49.019
70511	Baş Marul	38.468	35.024	12.598	14.314	19.920
70519	Diğerleri (Hindiba)	8.190	6.320	2.240	4.065	5.407
70521	Başlı Hindiba	216	137	44	33	50
70529	Diğer Hindiba	2.952	2.698	543	812	537
70610	Havuçlar ve şalgamlar	126.540	116.409	80.398	61.554	76.233
70690	Diğerleri (Kök kerevizi, bayır turbu, diğerleri)	56.660	56.171	36.142	24.082	27.427
70700	Hıyarlar ve Kornişonlar	291.688	284.561	159.907	125.292	146.484
70810	Bezelye (Kabuklu veya Kabuksuz)	198	158	111	172	249
70820	Fasulye (Kabuklu veya Kabuksuz)	581	715	310	655	762
70890	Diğer baklagiller (Kabuklu veya Kabuksuz)	12	14	15	18	16
70920	Kuşkonmazlar	1.058	1.511	921	1.042	1.032

70930	Patlıcanlar	50.364	40.707	18.072	15.920	16.896
70940	Yaprak Kerevizleri	19.597	20.185	14.950	16.177	18.870
70951	Agaricus cinsi mantarlar	76.214	49.334	20.294	19.955	23.770
70959	Diğerleri (Cücekız mantarı, kuzu mantarları, yer mantarları)	2.937	3.547	1.340	3.508	11.235
70960	Biberler- Capsicum veya Pimenta cinsi meyveler	243.828	212.326	126.655	126.937	162.248
70970	Ispanak, Yeni Zelanda ıspanağı ve bahçe ıspanağı	2.084	1.930	766	919	1.258
70991	Enginarlar	371	296	145	99	116
70992	Taze ya da dondurulmuş zeytinler	1	0	0	0	0
70993	Balkabağı, kabak, su kabağı	36.822	36.996	23.211	23.779	13.620
70999	Diğerleri (salatalık sebzeler marul.hindiba hariç)	53.727	47.613	26.969	35.801	41.865
80111	Kurutulmuş Hindistan Cevizi	21.348	25.459	22.954	24.651	36.446
80112	İç Kabuklu Hindistan Cevizi	283	173	222	58	180
80119	Diğer Hindistan Cevizi	3.031	2.634	1.879	2.069	3.248
80121	Kabuklu Brezilya Cevizi	3	1	0	40	0
80122	Kabuksuz Brezilya Cevizi	4.988	3.932	4.153	1.156	4.254
80131	Kabuklu Kaju Cevizi	181	0	0	0	63
80132	Kabuksuz Kaju Cevizi	55.531	68.139	35.452	26.520	48.002
80211	Kabuklu Badem	11.210	3.369	1.768	295	1.578
80212	Kabuksuz Badem	122.535	85.310	49.558	35.505	66.448
80221	Kabuklu Fındık	585	845	97	57	135
80222	Kabuksuz Fındık	45.736	54.134	52.412	52.324	50.292
80231	Kabuklu Ceviz	767	194	52	188	1.084
80232	Kabuksuz Ceviz	13.193	10.247	9.011	5.899	12.984
80241	Kabuklu Kestane	325	574	595	379	609
80242	Kabuksuz Kestane	7	28	0	2	1
80251	Kabuklu Antepfıstığı	106.960	79.807	22.705	18.079	30.843
80252	Kabuksuz Antepfıstığı	2.166	2.308	1.284	560	537
80261	Kabuklu Avustralya Fındığı	21	38	8	0	32
80262	Kabuksuz Avustralya Fındığı	511	495	118	163	314
80290	Diğerleri (Çam Fıstığı, Pikan Cevizi)	4.780	2.553	1.030	2.921	2.343
80310	Muz (Taze veya Kurutulmuş)	3	0	0	4	3
80390	Diğerleri	996.385	957.740	909.850	999.190	1.140.353
80410	Hurma	29.527	25.837	19.030	22.119	28.823
80420	İncir	16.134	13.057	6.352	4.876	7.720

80430	Ananas	58.767	53.788	35.584	36.666	49.735
80440	Avokado armudu	23.079	24.029	19.072	20.907	36.253
80450	Guava armudu, mango ve mangost	18.420	17.352	9.765	11.718	24.261
80510	Portakal	479.781	418.493	316.238	273.214	267.022
80520	Taze ya da kurutulmuş Limonlar	810.654	728.221	612.343	599.212	0
80521	Mandarinler (Tanjerin ve Satsumalar dahil)	0	0	0	994	361.116
80522	Klemantin	0	0	0	192	158.631
80529	Diğerleri	0	0	0	627	105.324
80540	Greyfurt (pomelolar dahil)	152.254	121.599	86.287	94.610	90.005
80550	Limon (Citrus limon, Citrus limonum) ve tatlı limonlar	226.708	210.271	171.400	187.542	201.400
80590	Diğerleri	8.593	8.119	4.821	4.380	4.648
80610	Taze Üzümler	504.727	402.685	281.229	184.646	398.400
80711	Karpuz	9.570	13.785	12.395	9.262	15.058
80719	Diğerleri	10.437	9.584	5.689	5.588	10.030
80720	Papaya	760	789	430	677	1.024
80810	Elma	789.444	620.811	384.719	370.430	406.631
80830	Armut	387.046	355.252	153.264	150.317	186.360
80840	Ayva	4.886	3.495	2.453	3.700	5.826
80910	Taze Kayısı	70.859	45.232	36.344	18.342	44.747
80921	Vişne	13.270	15.430	4.732	6.529	6.542
80929	Taze Kiraz	122.066	93.912	71.053	85.386	94.517
80930	Şeftali (nektarin dahil)	318.511	295.678	118.088	118.199	212.060
80940	Erik ve çakal eriği	89.200	53.962	47.504	48.491	57.733
81010	Çilek	127.129	113.766	50.293	32.483	49.767
81020	Ahududu, böğürtlen, dut, loganberiler	11.584	8.698	2.589	5.167	6.283
81030	Siyah, beyaz veya kırmızı Frenk üzümü ve Bektaşî üzümü	728	862	398	428	559
81040	Yaban mersini ve yaban mersinin diğer kültür cinsleri	11.486	11.019	4.181	6.378	13.148
81050	Kivi	142.504	92.128	55.389	66.670	75.203
81060	Durian	14	29	22	19	41
81070	Persimmon (Trabzon hurması)	149.379	107.036	95.746	87.337	112.165
81090	Diğerleri	158.640	119.170	84.347	63.400	81.690
	GENEL TOPLAM	8.815.856	8.012.760	5.533.424	4.945.488	6.136.713

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre Rusya Federasyonu'nun 6'lı GTİP bazında Toplam Yaş Meyve Sebze ithalatı 2015 5,5 milyar dolar, 2016 yılında 4,9 milyar dolar ve 2018 yılında 6,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Rusya Federasyonu'nun Ülke Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD)

	2013	2014	2015	2016	2017
ÜLKELER	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$
DÜNYA	8.815.856	8.012.760	5.533.424	4.945.488	6.136.713
Ekvador	953.246	931.622	905.511	982.314	1.096.692
Türkiye	1.436.779	1.400.127	1.178.975	434.144	845.708
Çin	632.188	686.255	651.373	643.403	758.714
Azerbaycan	239.355	254.027	235.046	290.816	402.698
Mısır	348.984	428.135	354.212	266.769	372.486
Fas	343.456	378.007	339.061	372.743	354.627
Sırbistan	108.689	163.147	189.111	233.774	250.911
İsrail	338.677	361.032	254.876	204.281	235.291
İran,	239.269	202.919	176.574	194.999	219.268
Güney Afrika	254.043	230.535	216.685	158.444	214.285
Moldova	118.045	45.008	59.039	102.282	186.926
Arjantin	228.080	190.574	155.917	147.718	149.327
Belarus	159.656	246.932	89.521	200.456	141.059
Özbekistan	62.722	20.922	29.193	80.971	106.671
Şili	140.886	91.800	111.075	81.624	105.512
Kosta	60.094	57.154	39.770	42.797	59.662
Pakistan	101.688	70.501	110.070	87.025	53.592
Vietnam	51.323	64.954	34.749	25.147	49.698
Peru	51.984	61.995	42.215	37.382	49.592
Hindistan	35.388	47.928	22.488	27.984	45.060
Gürcistan	27.861	29.581	28.943	38.034	39.322
Makedonya,	11.662	30.248	59.699	40.520	33.623
Bosna	1.365	6.484	22.655	20.478	29.418
Ermenistan	33.564	23.474	16.270	48.297	27.435
Meksika	12.444	9.719	10.590	10.842	25.763
Filipinler	32.399	27.629	16.992	16.623	25.363
Kazakistan	3.929	15.217	4.219	14.844	21.924
Brezilya	20.603	17.221	41.370	14.153	20.744
Hollanda	324.390	267.772	28.103	17.451	18.988
Lübnan	2.342	3.513	2.448	69	14.495
Tunus	11.274	11.040	8.992	11.050	14.142
Endonezya	8.659	10.239	8.619	9.336	12.932
Gine	10	0	24	924	12.150
Yemen	0	0	3	0	11.969
Yeni Zelanda	9.256	13.630	9.919	7.579	10.936
Tayland	6.758	8.682	5.602	6.984	10.184
Uruguay	13.708	15.740	9.940	17.057	9.202
Cezayir	3.590	7.260	5.214	6.701	8.140
Kenya	904	651	3.108	3.038	7.534
Senegal	2.943	5.300	3.917	5.639	6.858

Tanzanya,	1.022	419	626	487	6.532
Kırgızistan	1.079	1.209	2.271	3.306	5.923
Kolombiya	11.280	1.844	1.169	1.692	5.745
Guatemala	253	262	144	394	4.877
Benin	7	21	18	13	4.707
Madagaskar	503	1.212	1.159	4.207	4.415
Alan Nes	1	0	0	0	4.171
Bolivya,	2.961	2.287	2.910	541	3.978
Almanya	29.117	19.296	6.162	2.725	3.834
Suriye	9.172	5.065	4.089	10.489	3.403
Fildişi Sahili	4.638	3.540	2.370	2.416	3.343
Türkmenistan	306	184	157	1.100	3.249
Sudan	0	0	0	0	2.606
Ürdün	4.299	796	116	2.960	2.470
Bangladeş	704	11.061	5.148	0	1.861
Zambiya	0	0	0	0	1.674
Finlandiya	4.522	2.716	1.694	1.398	1.423
Zimbabve	1.318	996	394	656	1.380
Mozambik	6	661	140	178	1.060
Birleşik Arap Emirlikleri	19	86	11.360	1.630	1.012
Tacikistan	6.257	760	1.056	517	902
Cibuti	0	0	0	0	815
Kore Cumhuriyeti	1.466	2.091	871	856	798
Burkina	0	0	33	0	624
Namibya	0	0	1.141	0	567
Svaziland	5.193	3.562	1.714	986	549
Birleşik Krallık	1.241	1.799	1.004	1.019	517
Dominik Cumhuriyeti	1.743	661	833	0	503
Malezya	41	65	120	29	495
Suudi Arabistan	296	385	265	174	434
Nepal	116	245	205	151	397
Honduras	0	0	0	0	390
Etiyopya	244	589	267	118	367
Gana	270	349	343	331	337
Kanada	779	189	275	221	293
Orta Afrika Cumhuriyeti	360	3.023	72	127	252
Moğolistan	3	0	0	0	233
Panama	1.127	786	318	0	216
Polonya	3.379	2.348	492	303	187
Filistin,	652.940	363.799	57	0	169
Kamerun	141	244	234	273	165
Sri	178	90	741	130	151
Japonya	71	272	0	87	132
Mauritius	266	369	153	144	125
Myanmar	175	107	57	93	105

Malawi	0	0	0	43	83
Nijerya	0	30	1	0	67
Afganistan	59	2	5	4	66
Paraguay	2.042	66	0	0	51
ABD	0	0	0	0	39
Avrupa	220.270	139.481	5	10	30
İsviçre	0	0	0	0	16
Mali	1	2.765	697	449	16
Ruanda	2	40	0	7	10
Irak	0	0	0	2	10
Surinam	0	0	0	0	6
Kamboçya	0	0	0	0	5
Taipei, Çince	0	0	0	0	4
Burundi	1	11	0	0	4
Küba	0	0	0	0	3
Fransa	0	0	0	8	2
Venezuela,	62.637	50.658	82	100	2
Kore	21	53	0	0	1
Karadağ	0	5	0	0	0
Gine-Bissau	153	33	0	0	0
Ukrayna	0	104	0	0	0
Arnavutluk	98.481	87.938	99	4	0
Antigua	990	5.868	0	0	0
Avustralya	1	0	0	0	0
Avusturya	7.082	7.714	0	0	0
Belçika	1.278	357	1	0	0
Bulgaristan	177.850	141.322	0	0	0
Hırvatistan	3.271	1.011	0	0	0
Kıbrıs	4.506	770	0	0	0
Çek	20.399	9.990	0	0	0
Danimarka	554	51	0	0	0
El Salvador	495	78	0	0	0
Estonya	0	3	0	0	0
Yunanistan	372	16	0	57	0
Macaristan	216.996	153.254	0	0	0
İtalya	8.251	13.805	0	0	0
Letonya	174.253	98.853	0	308	0
Libya Devleti	528	78	0	2	0
Litvanya	0	837	0	0	0
Moritanya	10.308	3.164	0	0	0
Nikaragua	1	1	0	0	0
Norveç	22	23	14	0	0
Portekiz	119	0	0	0	0
Romanya	8.937	7.053	0	0	0
Singapur	2.613	2.209	0	0	0

Slovakya	122	57	222	46	0
Slovenya	37	168	0	0	0
İspanya	0	20	0	0	0
İsveç	613.432	414.501	0	0	0
Uganda	39	0	0	0	0

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre 6'LI gtip bazında Rusya Federasyonu'nun 2018 yılında başlıca Yaş Meyve Sebze ithalatı yaptığı ülkeler; Ekvador, Türkiye, Çin, Azerbaycan, Mısır, Fas, Sırbistan ve İsrail'dir (Tablo 4).

KAYNAKLAR

1. Uludağ İhracatçı Birlikleri (www.uib.org.tr)
2. Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.